

A U S P I C E J E R O V A
L I B . VII .
D E S C R I P T I O N I S
Imperij Sveo-Gothici.

De Ejusdem
Urbibus & Oppidis

In Regia Fennorum Academiâ,

S V B P R A E S I D I O

Præclarissimi & Consultissimi V I R I .

M. MICHAELIS VVEXIONII,
Juris, Polit: & Hist: Profess. P. celeberrimi,
Præceptoris, Promotoris & Hospitis libe-
ralissimi, quovis honoris & obſervan-
tiæ cultu ætatem prosequendi.

R E ſ p o n d e n t e ,

BENIAMINE MATTHIAE TOLIA W-C.

Publicæ ventilationi & harum Urbium pè-
ritorum placidæ censuræ propositus

Ad Diem 12. Junij Anno 1650.

A B O A F ,

Imprimebat Petrus Walde Acad. Typ. 1650.

Admodum Reverendo & Praeclarissimo
V I R O,

D.M.PETRO J. Biugge

Inlytæ Diceceſeos wiburgensis Epifco-
po eminentissimo ac dignissimo, Mecœ-
nati & Promotori, ſummo reverentia
cultu æternūm honorando.

V T E T

Reverendo & Praeclarissimo VIRO,

D. M. MATTHIÆ JACO-
BÆ O TOLIA, Celeberrimæ Urbis
Wiburgensis Pastori & ArchiPræposito;
Patri ſuo Charissimo, quovis obsequij fi-
lialis genere etatēm devenerando.

N E C N O N

Reverendis, Clarissimis & Praeſtantissimis Viris,

DN. Confiforialibus

Florentissimi ibidem Regij Gymnasij
LECTORIBUS ſolertissimis,

Fautoribus, Promotoribus ac olim Praeceptoribus,
omni officiorum genere indeſinentēr colendis.

Hunc Discurſum Academicum in gratitudinis & offi-
cios mentis declarationem ac debitæ observantia
teſtificationem dicat & offert.

BENIAMIN MATTHIE,

LIBER VII.

D E

Urbibus & Oppidis

Imperij Sveo-Gothici.

C A P U T I.

*Dell' Urbibus in genere; & Holmensi
in specie.*

URBES, pro tanti imperij amplitudine, pauciores videntur: *Causas præcisè
pùè hasce auguror:* 1. *Soli terraq[ue] genium, cuncta ad incolarum sustentationem necessaria
(ut præcedente libro monstratum) producentis.* Unde & prisco ævo simplici mercium permutatione contenti indigenæ, certa loca statis anni temporib[us] frequentarunt, (Köping vocarunt, à Kopa / id est, emere, unde & id nominis iahuc in quibusdam Urbibus remansit,) Ubi frumentum, lino, panno, piscibus, butyro, caseo, lupulo, carnibus &c. permutabatur. Exoticis autem mercibus multiplicatis, consequenter & Urbes. 2. *Urbium raritatem populi quoq[ue], indoles parit;* Partim quod sine

V

guli

guli fermè ex plebe, quævis artificia, quotidianis usibus necessaria, exerceant: *Ipsi calceor, ocreas vestesq; ruri conficiunt; Ipsí fabrilia tractant, currus aliamq; supellectilem parant, ipsi soleas ferreas equinis calcibus aptant; ipsi panes, cerevisiam, vinum, mulsum &c. conficiunt:* Et quid non? Ad Urbes igitur, nisi in solennioribus nundinis, vel animi gratiâ, aut depoñendi tributi causâ, (exceptis vicinissimis) ruriculæ ratiùs commeant. *Partim* quòd septentrionales hi, agriculturâ, piscationib; venatione aut bello & militiâ, magis quam negotiationibus delectentur.. 3. Facit etiam quòd minus frequentia hic sint emporia, *situs locorum;* In extremum ferè septentrionis sese porrigentium.. Unde non sunt quib; cum merces peregrè advectæ ulterius communicentur; quâ commoditate alij in medio, q: *orbis portiores* constituti, gaudent. Sed aliquibus ad sufficientiam allatis incolæ hic acquiescent. Hasce potiores paucitatis urbium causas habeo, ut nunc de priscâ politiâ, paucis fluminibus navigabilibus, & similibus nil dicam. Aliquas nihilominus etiam antiquitûs fuisse, easq; optimè constitutas URBES, priscæ illæ municipales de Urbi sum constitutione, politiâ, & negotiationibus rite

exercendis, cum ipsâ historiâ sufficienter demonstrant. Prout quoq; ex insigni quarundam antiquitate, mox infra patet. Quinq; antiquæ Metropoles in Sveopentaprotopoli D. Ioh. Messenij videantur. Nunc autem excusis magis artificijs, nec ut olim crudis materiali exportatis, numerus & cum numero dignitas urbium ex crescit. Ego de ijs quæ hâc tempestate maximè florent, paucis agam, idq; juxta seriem à S.R.M. in Comitijs Holmensibus 26. jan. 1649. confirmatam. Plenioram descriptionem & Elogia, maius opus, DEO volente, exhibebi. (Politicanum Urbium administrationem, per Coss: & Senatum &c. sup. lib: 5. c. 10. attigi.)

HOLMIA seu Stockholmia, primū, nec imerito, ob florētissima mercimonia, Regiam sedem & sumum tribunal, reliquaq; suprema Collegia, locum sibi vendicat. Insigne est caput S. Erici, preciosissimā Coronā aureā ornatum. Suburbij autem borealis est, excelsus ille mons Brunkebårg & supra eum fasciculus (en Wase) Coronā aureā, infra ingens pons Urbis borealis. Celeberrimum hocce ac nobilissimum septentrionis Emporium, sub sign: Scorp: (teste Egid. Aurel Ubsal:) & gr. 59.

situm, anno Ch: 1260, a fortissimo Heroe, D.
Birgero Terl/ Regn: Suec: Administratore,
R. Erici Balbi affine, R. Waldemari Magniq;
Eadulás parente, loco & situ commodissimo,
inter eximum dulce lacum Måler/ ipsumq;
balticum mare, in insulâ fundatum est: Quam
duo utrinq; Meleri ostia, ingentes molas af-
fluendo ac refluendo circumrotantia, cin-
gunt. *Australe* à S. ^{sto} Olao, Norvegiae Re-
ge, Sueciæ Regem Olaum *Sloc Konung* eva-
dente, apertum traditur: *Boreale*, truncis &
trabibus, ad avertendas hostium incursionses,
antiquitus clausum, *Stocksund* dictum, Urbi
nomen dedit. Suec: quippe *Stock*/truncum
seu trabem, & *Holm* insulam minorem de-
notat. Illa etenim à tigno post excidium Sigtoniz aquis
immissio, fataliter huc appellente, derivatio fabulosior videtur.
Neq; etiam palis aut truncis tota inslitit, cum in insulâ firmissi-
mâ, maximâ ex parte extructa sit: eti viciniora mari ædificia
trabibus pro fundamento indigeant. *Varia Urbis hu-*
jus fata fuere. Namq: Ann: 1297. in ipso fermè na-
scendi principio, unâ cum Curiâ seu Dicasterio conflagravit.
An. 1330. Dominicâ ante Asc. Ch. Civitas cum Arce concre-
mata est. Feriâ 2dâ post F. Pasch: an: 1407. iterum Urbs cum
Dicasterio, & simul 400 homines, perierunt. Anno 1419.
vicissim Urbs cum Dicasterio, & in eo, irreparabili damno,
antiquissima privilegia, libri, acta & documenta, flammis ab-
sorpta sunt. An: 1445. 5. April, 3tia urbis pars incendio periit.
Iterumq; an: 1458, tota, Arce Temploq; exceptis, desagravit.

Anno

An: 1554. Suburbium australe, quod nunc elegantissimis ur-
bibus non cedit, totum in cineres redactum fuit: Posteaq; non
exigua eiusdem pars, consimilem fortunam sibi experta est.
Et nostrâ memoria. an: 1625. tertia fermè Ur-
bis portio, occasum versus (Wåstan til; sic n. dis-
pisci solet; östan til & Wåstan til) à lacu Måler ad
templum usq; Germanorum (quo loci nunc
magnificentissimæ plateæ, Regis, Reginae & Re-
giminis, Suet: Kong; Gatun/ Drotninggatun/
Regeringgatun/ &c. visuntur) exarsit. Itemq;
ann: 1640. orientalis pars suburbij borealis
tota combusta est: Ut alia infortunia tace-
am. Nunc verò ita enituit, ut omnium i-
storum malorū planè oblita videatur. Neq;
etiam olim, inter tot lævæ fortunæ insultus,
domi aut foris dignitatem & autoritatem
posuit. In patriâ cynosuræ instar fuit; Ubi
multæ quævis juxta valorem monetæ Hol-
mensis æstimandæ c. 23. Zingm: B. Exteris
quoq; invidis ludes in oculis extitit. Unde
& Regum exoticorum, præcipue Alberti,
Christierni I.^{mi} & 2.^{di} temporib⁹, longè gra-
vius quam ullæ aliæ urbes afflcta fuit: Ci-
vibus excarnificatis, muris (licet frustra, ut
sup: lib. 6. c. 1. monitum) obsidione cinctis, ma-
gnoq; demum numero, optimis civium im-

manissimè contrucciō datis, prout Crantz: Ioh:
M. l. 21. c. 26. & 27. nec non Jacob Zieglerus Lin-
dau. alijq graphicè depingunt. Superatis autem
tot tantisq; adversitatibus, sub indigenis vi-
sissim Regibus, ex inclytâ Gustavianâ fami-
liâ, quietem naēta hæc Urbs, prosperitate ac
civitijs, pomerijsq; protensis & adficiorū
splendore, populoq; in imensum auctio mis-
ti ñicè accrevit. Hic nunc stabulantur non modò
Sueci, Gothi, Fenni ac Livoni; verè etiam Ger-
mani, sc: Pomerani, Westphali, Meckelburgi, Saxo-
nes, Suevi &c. Scotti, Angli sive Britanni, Galli,
Belgæ, Moschi &c. adeò ut nullus fermè in Europâ
natūs aliquem hic conterraneum non invenerit,
Tantaq; hic est omnium rerum & mercium
affluentia & abundans copia, è reliquis Sues-
ciæ urbibus per lacum Måler/ terrâ utrinq;
& mari allata, indigenarum & exoticarum;
ut in universo septentrione patē frustra quæ-
siveris. Unde & Urbis amplitudo indies cre-
scit ac dilatatur; nunc longè latèq; extensa,
non tantum per antiquam insulam & prima-
riam sedem, & ponte annexam minorem, o-
lim Græmunkaholm/ à Franciscanis monachis
ibi viventibus, jam à splendidissimis illustriū
pala-

palatijs Ridderholmen dictam; ubi cum aliorum Regum priscorum, tum GUSTAVI M. magnifica sepultura visitur; & per utrumq; Suburbium, vel amplissimis Urbibus palma nunc præripientia. Majores, profecto, inter adūta (impossibilia) numerāsent, immensum Brunchonis montem, magnâ ex parte avehî, nitidissimis edificijs e^g palatijs locum dare, spatiofissimas q; plateas per tantam molem excavari ac duci: Quæ omnia tamē auspicijs Augustissimæ R. CHRISTINÆ, &c. & vigilante industriâ p. m. D. Claudiij Flemming Ammiralij & Castellani Holmensis &c. in effectum deducta. Verum etiam per insulam nauticam, Skepsholman ubi Classis statio; item per aliam majorem, item ponte annexam, Munkslåget dictam, & latissimam planitiem, Ladugårdzlandet in immensum extenditur. Palatia hic passim videre est, reg: P:sum, Magnatum, aulicorū, mercatorum & civium, ut nunc publicas ædes taceam, quæ splendore nullis exoticarū urbium cedunt. Unde & hic Comitia frequentius celebrantur; Legatiq; comodissimè excipiuntur. Tempa illustriora, præter S. R. M. in arce nunc florent, S. Nicolai, S.

Francisci, S. Claræ, S. Jacobi, Germanicum,
Mariæ &c. Schola itidem est & illustre col-
legium ; adeò ut nihil ad decus & splendorē
tantæ Urbis desideretur. Quæ tamen omnia hie
inserere pagellæ vetant. Sic igitur claudio:

Holmia Naturæ mirandum pignus & artis ;
Urbs, quâ nulla salo, commodiorve solo.
Tu sedes Regum, trucibusq; invicta tyrannis ;
Mercibus exundans ; Justitiaeq; forum ;
Tu Regina velut, reliquas caput exseris inter
Urbes. Imperii floreat hocce decus !

C. 2. **U B S A L I A**, antiquissima Sue-
ciae Urbs, 7. mil: Homliâ distans, à quin-
to filiorum Magogi Ubbone, ut perhibetur,
ad flumen Uplandiæ *Salam* An: M. 1903. ante
tempora patriarchæ Abrahami, loco fertilis-
simo atq; amoenissimo fundata. Ubi non
modò priscorum idolorum cultus viguit, sed
& antiquissimorum Regum sedes fuit : In-
deq; *Sueciae Regess*, in vetustioribus Chronicis,
Ubsalenses audiunt. Christianâ autem religi-
one confirmatâ Archiepiscopalis sedes facta;
Nec non Academicâ universitate illustris,
quæ munificentia, regiâq; curâ *Gustavi M.* &
modernæ R. C H R I S T I NÆ Augustiss: re-
ditibus, numero & claritudine Professorum,
& hæc consequente, studiosorum frequentiâ,

adeò aucta est, ut nulli fermè in toto orbe ces-
dat, paucissimas verò pares agnoscat. *Insigne*
Urbis est Sacellum S. Erici. Templum hic, ut
olim paganum longè latèq; celeberrimum
fuit; ita nunc cathedralē, magnitudine, sym-
metriā & artificiosā structurā incomparabile
est: cuius fastigia & turres altissimæ, undiq;
transparentes, velut tornatoris manu fabræ
faciæ, purissimo ære coruscant. *Intus* præter
alia ornamenta varia, *Horologium seu Tabula astro-*
nomica, *Olus* & *Lunæ cursum, annos, mensas, 7-mas-*
nas, dies, horas artificiosissimè indicans, sumptibus
Achiepiscopi Iacobi, pone Altare posita, veteres Astro-
nomiae haud imperitos fuisse indicat. *Tabula*
Altaris artificiosissimè deaurata S. Erici historiam
repræsentat. Cujus Corpus, uti & R. Gustavi I. mi,
cum ejusdem Reginis, aliorumq; Magnatum non
paucorum cineres hic quiescunt. In tumulis a.
ad antiquam Ubsaliam, dim: mil: distantem
Regia funera in paganismo cremata sunt.
Ea verò nunc est in hâc Urbe platearum am-
plitudo, justa proportio, rectitudo, & ædium
magnificentia, nitor & elegantia, Nec non
adjacétis palatij regij, in edito monte ab una
parte inaccessi magnificentia, ut Regum Co-

rationes etiamnum h̄ic non immeritō fre-
quententur.. Encomium aliquando sic
exorsus, olim, D E O volente, absolvam.

EN Ego prisorum Sedes Regumq; Deorum,
Sacra mage & Musas quām fera bella colo.
ubbonis dicor velut Aula, Vbsalia: Salu-
Quām fecat & campus cingit ubiq; virens.

C. 3. NORCOPIA, Ostgothiæ

Metropolis & primaria Civitas, Urbs
splendidissima ac florentissima, 18. mil: Hols-
miā distans, cui soli magnificentiā & merci-
monijs cedit; Pannitexturā, tinturā, nitidissi-
ma papyri apparatus, orichalci ingeniosā tractatio-
ne, varijsq; artificijs excellit. Ab aquilone (Nor)
denominata; quod Sudercopiam, miliari di-
stantem, austrum (Söder) versus habeat. In-
signe est prima nominis litera N supra notata coros-
na aurea, juxtaq; securi aversa, qua trabe separan-
sur. Arcem habet adiectam elegantem &
validam. Templa capacia, & ædes lueu-
lentissimas. Artificiis & negociationibus maximas commodi-
tates præstat ingens flumen Motala! quod plurimis aliis aus-
sternit urbem bisecat, duas inibi insulas pulcherrimas & uti-
lissimas efficiens, in sinum maris, Bråwiken, cui urbs adias-
cat, sese effundens. Loci amoenitas ac fertilitas
paucis exponi nequit. Hinc oriundi fuere
Petrus lob. Norcop, Gothu e pīssimis, vernaculā
ling-

lingvâ scriptis notus; & Doct: Ioh. Botvidi,
Gust: i M. Ecclesiastes aulicus, posteaq; Lincopensis
Episcopus. Et c.

Quæ quondam fuerat tenuis Norcopia pagus,
Eximius titulum nunc meritò urbis habet.
Et molitoris èrat casla, nunc quæ urbs splendida clareat;
Sic solet ex patris magna cirete D E V S!

C. 4. GOTHEBURGUM, quasi
Gothorum arcem seu propugnaculum
dixeris, clarissima est Westgothiæ Urbs: non
secus ac Holmia & Calmaria ad balticum mare,
ita hæc ad Oceanum defensionem præstans.
Cujus Insigne est flavus Leo Coronatus, dextro
pede gladium, sinistro 3. aureas coronas, cum pombo,
cruce deaurata ornato, tenens. Fundata est hæc
Urbs circa an: Ch: 1607. sub R. Carolo IX, in nobili insula
Hisingen (enius partem Danus, respectu Norvegiae, tenet) à
ruderibus Ellsburgi, quò Urbs Nykööp anno 1543. translatæ,
cum vigiliâ S. Laurentii,rupto ponte 60. homines, interq; illos
Nobilis fœmia cum 6. ministris, tūm fortè adequitans, peries-
re, aucta est. Sed ab incomparabili Heroë GU-
STAVO M. nova privilegia simul & incre-
menta cæpit. Insignis portus commoditas,
famosi fluminis Trällhåttan mira ministeria,
canales & fossæ quaquavorum per urbem
duæ, platearum amplitudo ac mundicies,
situs & adjacentium locorum amoenitas, ac-

ris salubritas, soli vicini fertilitas, lucrosaq; commercia, & munimentum humanis viribus invictum, præ alijs hanc urbem comendant. In Politica Administratione cum ceteris convenit; nisi quod magistratus majori veneratione prosequuta, non tam Coss. ut aliae, quam secundum Burggravium, Præsides salutet. Officiata s. meneorum cum Coss. coincidunt.

A Dspiciunt variis varii hanc obtutibus Urbem, Albis cui Gothicus commoda magna vehit. Mercibus est dives, Gotheburgum dives ab armis; Hostiles igitur sibilat inde minas.

C. 5. CALMARIA, Antiqua Urbs Smolandiæ, clavis Gothici Regni ad orientem, à quâ fretum Calmariense, (Calmarsund) inter Oelandiam insulam & urbem, nomen habet. Insigne sunt 3. excelsæ acuminataq; turres, ad defensionem comparatae, quarum intermedia altitudine excellit. Sita est loco plano & satis amœno. Mare muro disjungitur, alterum latus aggeribus fossisq; amplissimis clauditur. Arx adjacet invictissima. Cui etiam propugnaculum in mari, Grimstår/paululùm distans, aquâ dulci gaudens, prætenditur. De frequentibus urbis hujus im-

pugnationibꝫ; ibiꝫ; habitis Comitijs & con-
ventibus, vid: Ol: M. l. 9. c. 21. & seqq. Ubi
tamen non omnium meminit. Circulari
ferè figurâ est, & è centro fori, propter plate-
arum rectitudinem, omnes portas spectare
licet. Ante annos autem aliquot, casuali incen-
dio, maxima urbis pars, cum templo magnificen-
tissimo, consumpta est. Unde S. R. M. t̄ ansa
oblata, (quod &c felicis recordationis Gust:
M. meditabatur:) urbem in vicinam insulā,
Qvarnholman/comodioris navium appulsus,
meliorisq; defensionis gratiâ, transferendi.
Sive à colle maris, dicta est Calmaria; Sive, ut
Magnus Olaus ait, frigidore mariꝫ;
Est portus præstans, Arx insuperabilis armis;
Hic prostant merces, exterꝫ & indigenæ.

**C. 6. ABOA, Fennigiaæ metropo-
lis, in angulo inter Bothnicum & Fenni-
cum sinus. Abo q: amnis habitatio, (q: amnis
est, & habere habitare) dicta videtur. Fennis Tucku/ i.e.,
forum audiuntur. Insigne habet lit: A. q: rutilantibus
in circuitu lilijs decussatim positis. Montibus
Urbs circum vallatur, qui in usitatâ alibi mo-
lendinorum alatorum multitudine conspi-
cui sunt. Magna cum Holmensibus, Urbibus Van-
dalicis, Batavis & viciniis, mercimonia facit. Ur-
bem**

bem non modò flumen *Aura*, magno emolumento secat, sed & inter alios, fons petrensis *Eupis Rålla*/ rivo limpidissimo perluit, amni sese in mediâ urbe infundens. Valdeq; hunc locum decorat templum, An: 1300. in memoriam S Henrici fundatū, magno sumptu variorum Episcoporum magnincè extructu, multâ undiq; luce collistratum, nunc quoq; teſto ære fulgente decoratum; Quod interius jam ita exornatum splendet, ut simile paucis in locis reperies. Aliaq; publica hic adifia coruscant, inter qua Dicasterium Regium, Academia & Urbis Curia &c. eminent. Arx verò adjacens & munimento & ornamento est; inter quā & urbem deambulatio est jucundissima. Vicina insula Rungsalad/ thessala tempe amoenitate vincit. Eaq; circumiacentis soli est fœcunditas, & pīscationum ubertas, ut nullibi minoris obſonetur. A vulcano ſepiuſ dira hzc urbs passa est: Ann: 1310. à Ruschenis direpta & cum templo Cath: exuſta; 1425. templum die 8. corp. Ch: iterum conflagravit. 1429. templum atq; eccezniobium casuali incendio; Et 1459. templum cum urbe, fulmine tacta, deformata fuit. 1473. Vrbs iterum fortuitis flammis periit. 1510. (al. 1509. 2. Aug:) die S. Laur. Ottoni Ruut prædæ fuit: ut 1521. (al: 1521. 10. Cal. Jun.) Seyerino & Norby: & à Nicolao Andreæ accensa. 1537. die inventi cœnobium igne periit, nunquam deinceps restauratum; ex quo

ex quo tamen 3. adhuc celebres plateæ denominantur. 1546.
Maior urbis pars, minori (Lille sibhan Ånn) ad boream a-
gnis exceptâ, conflagravit. 1565. Vrbs in cineres redacta
uti & 1569. 15. Febr. 1591. 4. ta pars (Måtå Jerffwi) 27. Maii
exusta: Et sequenti anno, tota, cum nosocomio & promis-
tuariis ad amnem: quo incendio Consulis uxor, & alii alii
quot homines interierunt. Måtå Jerffwi tunc & templo
illæsis. Quod tamen iterum 1601. flammis vastatum. 1603.
4. Jun. maxima urbis pars à Cœnobio ad plateam pecorum
(Fågatun F. Karjagatu) & Måtåjerwi igne absunta est.
1618. platea templi, Byrkiegatun/ arsic: Et 1624. iterum
Måtåjerwi. Nec omnia infortunia hic percenseri possunt.
Tot malis edocta, acuratæ caminorū rationem habe-
re, contignationesq; lapidearum ædiū sic aggere, la-
seribus & calce munire, fenestras ferreis laminis,
ut rapidissima incendia sàpè innocua, ita custoditis.
transierint: nisi quod supremum tectum, cortice
& ossibus constans, absumptum: aliaq; aptare
media suffocandis flammis exhibere didicerat.
Habita hic Comitia an: 1435. Ubi Engelberto
Regni P:ps declaratus'. Et iterum sequenti
anno, 3. Cal: febr. Ubi Regni Proceres literas
ad R. Eric: Pom: quibus officij & juramen-
torum admoneretur, dandas unanimiter des-
creverunt: Et nisi ll:bus suis frui permitteret,
se eidem renunciaturos, aperte significan-
tes'.
IVsticiæ ac Musis quoq; nunc illustris A B O A;
Navibus & variis mercibus ante fuit.

C. 7. WI BURGUM, Careliæ metropolis, sub gr: 63. loco ædito ac monstoso situm, non modò terrâ, quâ unicâ saltem viâ per aggeres & muros firmissimos aditus patet, ob saxa & rupes cingentes inaccessum, sed & mari fermè clausum, regione istam inexpugnabilem præstat. *Insigne est W. 3:bus Coronis suprapositis.* Habet etiam arcem vetustam à D. Turchillo Canuti R. Marscho, an: 1293. fundatam, circulari formâ, turri altissimâ, inferiùs 4:dratâ, superiùs 8: gonâ, altissimis aquis, 7:^{mā} quavis horâ affluentibus ac reflucentibus invictissimam. Quæ toties olim Moscorum furorem retudit. Pons huic incomparabili longitudine adjacet. Et portus ac statio navium comodissima, ubi naves magno numero quotannis stabulantur.. Templa habet complura; Quod nunc Carelorum sacrâ servit, olim Cœnobium fuit, hâc inscriptione:
C I D C D simul L. ter & X superaddito unum
Artificum manibusq; opus incepsum æviternum.
Enumerat annum C H R: 1481. omnia brevitas notare vetat.

WIBVRGO nullum Mercuriusve probatum.
Ad sua Sacra magis duocet esse locum.

C. 8. NYCOPIA, q: nova Köpingia,
Sudermanniae caput est. Urbs etiam maritima ac nitida: Cujus insigne arx cum eminibus turribus absq; muris & fossa, latè autem se pandente portæ. Holmiæ 12. mil: distat. Arce editissimâ hortoq; regio amoenissimo clarēs. Viciniam fertilem habet, unde frumento potissimum negotiatur. Amplum flumen sinuoso flexu in duas q: urbes secat; quibus singulis singula templa & pastores sunt. Et Navigatio commodissima.

HECE novum referat quamvis Nycopia nomen:
Urbs perquam florens, non tamen ipsa nova est.

C. 9. WESTERVIKUM, Smolandiaæ Emporium in Tiustia situm; nobili portu, naviumq; structurâ claret. Hic si quidem pix, afferes, trabes, mali &c abundant; quibus quoq; mercaturam exercet. Non incongruum igitur insigne datum; Navis malo, funibus, cæterisq; requisitis parata consistens.

C. 10. GEVVALIA, Urbs est Gestrikiaæ antiqua, item maritima; Navigatio-nibus & mercimonij nota; Cujus insigne lit: G. (ut alij volunt Cervus.) Medium dividit ingens flumen, duob; magnis pontibus stra-

rum, quod amoenam insulā Alteholmanī mā-
re ingrediens amplectitur.. Et dimidio ab
hinc miliari propugnaculū in mari accurrit.
4. mil. abeaſt Elfsarby/ locus nundinis bis quotannis, oce-
latarum & eſocis capturā, amplio flumine & cataractā celebris.

C. II. WISEYA, Gothlandiæ Urbs,

sub gr: 58. sita, antiquitate, & olim cele-
britate conspicua.; cujus vires veteres pomœ-
riorum atq; manuum amplitudo hodieq; ostentant;
Nomen alii à virginē Missna/ quæ contra R:im Suecia Has-
quinum King/ R:is Dan. Haraldi & yldestand signa pertulisse
fertur an: Ch: 326 , alterā manu à Starchatero mutilatā, deduc-
cunt. Alii à piftationibus, q: Vischby/ pronunciatione
germanicā. Commodissime à Sinu maris, qui ad
montem Korpelint imittitur, ubi olim por-
tum fuisse, indicia adhuc manifesta testātur;
q: Würsby/ per elisionem R. Wüsby. Insigne olim V.
prout ex antiquis monetis patet; postea muris cincta VV. ha-
bet. Ab 8:ro à N. Ch. seculo potissimum cres-
vit, ē ruinis ditissimæ quondam Urbis Pome-
rana Veneta seu Winnata, varias nationes os-
migenasq; merces complectens'. Templa
olim 15. ibi numerabantur.. Indeq; anti-
quissimum jus nauticum prodijſſe constat.
Nunc pristini splendoris rudera tātūm super-
funt. Loci tamen comoditas maxima est.
Quomodo autem quondam R. Suec: Magnus, Birgerus, D.
Ericus,

Ericus, D. Valdemarus Suec: P:pes, & iterum Magnus Erici
R. Suec. Norveg. & Sean: urbis huius iura & libertatem con-
firmarint; uti etiam quomodo nunc postliminiò ad Coronam
Sueciae redierit, alibi expositum est.

C. 12. FÄHÖLUN / ad ingentem Cupri-
montem Dalekarliæ, primùm ante duo
Iustra Urbis privilegia accepit; Urbibus jam
diu ante potentior ac dñior; ultra miliare in
circitu habens'. Et insigne furnum metallicum seu
fusorium, cum duobus fœlibus. Hic videre est visco-
ra terrarum non sine stupore spectantiū scruta-
tantes; Metalla igni & vectibus ex ipso pro-
fundò, incredibili calore & labore eruentes;
Machinas è fodinis amplissimis ac profun-
dissimis aquam compendiosè ex antlantes';
æs torrei, coqui, liquefieri, in tormenta mo-
netam &c. converti. Specialiora alias. Paulus:
Sueciam nescit; qui hunc locum nescit. Nec fe-
bris nec pestis hic unquam grassatur. Atq;
istæ urbes iure stipulae haec tenus gaudent: Quā prærogativā
de cætero fundandæ proximum huic consequenter locum res-
nebunt.

C. 13. A ROSIA, VVesmanniæ pri-
maria & antiqua Urbs, ad lacum Mälér/
15. mil: Fahloniæ & 10. miliar. Holmiæ distans'.
(Olim Wästraåhrhwæs/ id est, occidentalis navium statio;
ut Ubsalia östraåhrhwæs/ orientalis, dicta fuit.) Cupri

ac ferri mercimonijs, Episcopali sede, insigni Gy-
r natio, celeberrimis nundinis, & antiquâ Arce clau-
ra est. Insigne habet lit: A.

C. 14. ARBOGIA, limitanea etiam
Wesmanniæ Urbs, ad amnem, qui paulò
inferius eidem lacui Måler miscetur.; (qui
insulas tot habere dicitur, quot habet annus dies.) Hic
artificia & fabrilia summoperè excoluntur.
Panisq; optimus pinsitur.. Insigne habet Aqui-
lam, expansis alis, & cruribus.

C. 15. OREBROGIA, antiquum
Nerikiæ oppidum, juxta fl: Trofa/ lacum
Hielmer/ illabentem, in planicie situm; Arce
aquis dicti fluminis circumfluâ claret. In-
signe, olim prima nominis litera: nunc Aquila est.

C. 16. JUNE COPIA, à vicino flu-
ento, Junahåcf/ ut putatur, non en habet;
ad latus extremum lacus Måter in Smolan-
diâ sita. (Oppidum magnificis Regum Comitijs
memorabile in omni aëvo segruturo, vocat Ol. M.
l. 24. c. 19.) Tempore Gust: M. incommodiorum
locum translatâ, ubi ad boream Måter/ ad
austrum lacusculus Munkfessön unit; ad oc-
cidentem Aix firmissima, ad orientem ferè
paludes; inter quas & lacum transitus non
adced

ad eð amplius relinquitur.. Incole artificijs præcipue incumbunt ac ditantur. Regio Parlamento Gothicæ Regni hic locus nunc valde collustratur. Hic & in viciniâ saepius visiones atq; miranda contingunt. Jo. Baaz: Hist: l. 7. c. 5. 9. 17. & 19. item l. 8. c. 14. Et recentior experientia idem confirmat. Insigne Urbis est Episcopus cum arce 3. bus munita turribus, sed pyramide castis.

C. 17. KOPIA seu Köpingia, Arosiam inter & Arbogiam ad prædictum lacum Måler in plano sita, mercimonia cum utrâq; nec non Montanis & Holmensibus exercet. Celebres item nundinas in Aug: F. Olai habet: ubi innumerî pecudum & taurorum greges, inter alias merces, coguntur. Insigne est Crux longius producta, cuius 3. superiores extremitates itidem crucis minores referuntur. Ad dextram stipitis, initialis lit: A. notatur, ut ait Messenius.

C. 18. Helsingforsium, Nylandiæ Urbs, ad rapidum flumen, unde nomen habet, à R. Gustavo I.^{mo} an: 1550. fundatum, ut mercium è Belgio & Russia stapula esset. Nunc ad commodiorem portum, aperto mari vicinorem, translatum eximia incrementa capit. Insigne antiqui Helsingforsii, dimidia esocis cauda; Neoforsii cymba in flumine natans.

C. 19. HU Dwikswaldium, al: Hudingsvvalda, Helsingiæ oppidum est, cus

jus duo latera mare claudit. **Cum Dalekarliis
Iemptis, & Herdalijs ac Holensibus alijsq; negotia-
tur; & situ commodissimo gaudet. Insigne sunt 3.
Caprorum capita, propendente barba.**

C. 20. Wasa/ orientalis Bothniae op-
pidum non ignobile; ad mare situm, loco
paucisq; frugibus abundanti. Insigne, Fasces, infra
utramq; extremitatem constrictæ. Suet: (En Wasa.)

C. 21. Lidcopia, VVestgothia oppidum,
2. mil: Scaris distans, ad littus australe lac-
cus Wåner; cui flumen Ljöd/ à quo nomen
**habet, urbem pertransiens, se infundit. Mer-
catu è sylvis hujus incole dicitur.** Insigne est, Epis-
copus cum suo ornato sellæ infidens.

C. 22. MARIæstadium, VVestgothiaæ
oppidum est, in fertilissimo territorio
Wasbo/ à R. Carolo 9.no in memoriam thori
consortis R. Annaæ-Mariaæ, Heidelbergensis E-
lect: Ludovici filiæ, fundatum.; Ludosien-
sibus civibus hoc translatiſ. Ab uno latere
magni lacus Wåner sinum habet; ab altero
continentem.: unde curribus atq; navigijs,
comœatus, merces & sarcinæ pariter afferun-
tur: Nundinisq; quaterno annuatim locu-
pletatur. Vicina est Regia Mariaholm/ flu-
mine

flumine disjuncta. Insigne Dimidius taurus, ingentiis
cornibus flumini imminens.

C. 23. Carlstadium, ab ipso R. Carolo 9.
denominatum, insulam ab ingenti flu-
mine Earls Elff/ ubi lacui Måner miscetur,
factam occupat, in meditullio q: Vermiæ si-
tum. Is locus olim Tingwalla dictus, c. II.
Rong: B. L. E. Equitum lustrationibus, nu-
dinitq; Festo S. Pauli & Luciae celebris; quæ
etiamnum à Gotheburgensibus alijlq; vicinis,
magno cum emolumento frequentantur.
Insigne Castor utrinq; turri munitus.

C. 24. Lincopia, (à lini mercatu dictam
volunt) inter antiquissimas Ostgothia Urbes
in cuius centro sita, Episcopali fede, Scholâ & Gy-
mnasio celebris est. Cujus cathedralis aedes sacra,
nulli in toto septentrione magnificentiâ cedit; è
quadrato lapide tota extructa: Quæ cineres R.
Olai S:t Konungz/ & utriusq; R. Amundi
Kålebrånnares ejusdemq; Filij. Hic nati Joh. M.
& Ol. M. nec non modernus Episcopus Lincop. M. Jonas P.
aliamq; clara ingenia. Insigne urbis est Caput Leonis.

C. 26. Stregnesium, Sudermanniae op-
pidum est, ad littus australe lacus Måler
situm, residentiâ Episcopi, Scholâ, & insigni-

Gymnasio clarū. Celebres hic nundinæ Sam-
tingen/3. Mar. Cathedrale templū tumbris R. Caroli
IX. & utriusq; conjugis & P:pis Caroli Philippi, con-
decoratur. Insigne ibi S. Petrus claviger & S Paulus ensifer.

C. 26. Hernösandia, Bothniæ occiden-
tal is oppidum antiquissimum, ad mare
positum, nundinas habet circa F. Bartholomei,
quibus nullæ in universâ Bothniâ celebriores. Insig-
nus est, Castor prolixiori caudâ.

C. 27. Ubiaburgum, primum est orien-
tal is Bothniæ oppidum ad boream; à flumi-
ne Blå/ cui adjacet, munitissimoq; ibidem
castro, nomen habens'. Magna hic butyri, sal-
monum, pellium, luciorum &c copia prostat.

C. 28. Torsilia, q: Torgzhälla; quod fo-
rum, Torg/ super rupe, Hälla, fundatum no-
tat: oppidulum est Sudermanniaæ, ad littus
meridionale Måler; insigni flumine, mo-
lendinis, alijsq; commoditatibus gaudens'.
Insigne est, S. Olai effigies, throno insidens & securim manu
tenens.

C. 29. Borhås/ Oppidum est VVe-
firogothiaæ, in territorio Vinhåradt/ ad locum
sylvosum ac montosum, juxta fluvium indi-
es incrementa capientem. Incole institores
sunt

sunt impigerrimi, per totum regnum merces, linteum, pannum, utensilia, calcaria, cultros, tintinnabula, forfices &c. venum circumferentes. Vnde & duas forfices insigne meritò accepit.

C. 30. Wâmersburgum, à Wâmer cui ad occidentem adjacet, dictum; novum sed florens est Westgothiæ oppidum.; Cui insigne Navicula expansis velis. Fortalitium adiacet invictum.

C. 31. Eneecopia, Uplandiæ oppidum antiquum, in solo fertilissimo, ad lacum Mäler conditum: unde incredibilis sapidissimorum olerum atq; radicum provent, Holmiam & aliorum quotannis defertur. Insigne igitur, 4. lilia transversis caulinibus in crucis modum locata, ostentat. Hic an: 1491. Rusticorum conventus pro D. Stenone Stvore habitus, & Nundinæ quotannis feriâ 20. Nat. Ch. celebrantur.

C. 32. Sahla; Ad celeberrimas atq; distissimas Argenti-Fodinas in Wesmanniâ sita, rotundâ figurâ, & plateis latissimis, undiq; in foro, per rectam lineam, concurrentibus. Nec minora juxta hanc quam ad Cupriontem videre est naturæ & artis opera admirandas: fodinas ad 2. stadia vel 300. cubitos, vi ignis,

excavatas; quam cavitates fodinarum occupantem, arte extractam, alia artis opera trudere ac continuare. &c.

C. 33. *Sigtunia*, inter vetustissimas Up-
landiæ urbes est, ad sinum lacus Mälér amœ-
nissimum, Regia olim sedes & Regni me-
tropolis, à R. Siggone, A: M. 2064. ut Chron:
& Hist: asserunt, condita: Sed an: Ch: 1187. à
paganis combusta: E cuius cineribus Holmia, tan-
quam phœnix extuscitata: Nunc verò Sigtunia Op-
pidulum est, piscatione & hortorum culturā vivens.
Ubi 21. febr. nundinae habentur. Insigne est diadema
regium 2:bus suprà, unâ infra, stellis resplendens.

C. 34. *Oregrundia*, item Uplandiæ op-
pidum est ad mare, in rupe situm, unde no-
men habet; ubi optimi nautæ habitant. Aptè
igitur insigne nocta, Navim plenis carbasis volitantem.

C. 35. *Telgium-Boreale*, 2. ^{bus} mil: O're-
grundià, austrum versus, distans; artificijs
clarum est; præcipue rem militarem specta-
tib: Ut pote Scopetorum, gladiorum, loricarū &c.
Et nunc illustri: Comit: ab Orsala subest.

C. 36. *Hedenmora*, Dalekarliæ oppidū,
Cupri-fodinæ vicinum, à quâ & sylvis lucra
capit. Ideoq; insigne præaltam pinuam, patulis ramis, o-
rientat.

C. 37.

C. 37. *Lindesås*/wesmanniæ oppidum, ad feracissimas ferri-fodinas Lindesårg possum; quod à ferri mercatu ingentia lucra colligit.

C. 38. *Nohra*, itidem wesmanniæ oppidum, pariter campestre (aquis tamen ad ortum & meridiem circumfluum) 4. mil. *Srebrogia* & *Arbogia* disiectum.; quibus etiam ferrum ex ditissimis venis, Noraberg/ divenit; Nonnulli quoq; ulterius ipsi *Holmiam* devehunt.

C. 39. *Askesund*, novum *Nerikiae* oppidum est: Locus, olim nundinis tantum celebris, 5, circiter mil. *Srebrogia* distat. Ad boreale latus, lacus *Wåter* situm est; unde cum omnibus eidem adjacentibus negociaatur; nec non cum montanis in *Leerbäck* & *Gnafunda*/ hi dim: mil: abjacent. *Hic magnus optima cannabis proventus est.*

C. 40. *Scaræ*, Urbs westgothiæ antiquissima, in ejusdē ferè meditullio à Goth: R. *Scarino*, A. M. 2793. juxta Chron: calcum, ædificata: decujus antiquâ celebritate & vicinâ arce, multa Joh: M. Ol. M. Messelijq;

alijq; Nunc insigni templo cathedrali, Episcopali
sede, & celebri Gymnasio tantum nota. Insigne
i est præstantissima templi cathedralis structura, cum duobus
olim cœnobiosis.

C. 41. *VVEXIONIA*, locus etiam ante
t. ulta secula celebris; ubi S. Sigfridus, primus
ibidem Episcopus, templum Cathedrale, circa
ca an: Chr: 909. fundavit: ibi q; sepultus est.
Privilegia urbis anno demum 1341. à R. Magno
Erici accepit. In medio Smolandia, sita ma-
gnas habet nundinas 15. Feb. in festo S. Sigfri-
di, ad quas e Daniâ quoq; mercatores con-
fluunt, & Birgittæ in autumno. A saliceto, Wied-
vel wide ubi condita, & lacu adjacente, valde a
piloso alijsq; confluenti, dicta videtur; q;
Versio q: Wieslô. Iam diu florenti Scholis, sede
Episcopali: Et nunc quoq; regio Gymnasio aucta est.
Insigne tenet primam nominis literam, VV.

C. 42. *Bogesund*, westgothiæ oppidum;
inter lacum Åsund & ingentes sylvas locatū:
Insigne habet R coronatum.

C. 43. *SU Dercopia*, Ostgothiæ antiqua
urbs, quondam omnium rerum mercatu-
nobilis; nunc florente vicinâ Norcopiâ,
multum de antiquâ gloriâ remisit. Hinc clá-
ra prodire ingenia, Doct: Laurent: Paulinus quon-
dam

lum Ubsal: Archiepiscopus: Mag. Andreas Pritz
Lincop; Et M. Petrus Bingge Viburg: Ep. scopi
moderni. Insigne urbis, olim Leo; iam 4: drititum
scutum 9. stellis exornatum..

C. 44. Skeningia, Ubs Ostgothiae vetu-
state celebrata, olim etiam amplitudine &
populositate, quod hodieq; plateæ longè la-
tèq; protensæ, & aptissimè dispositæ, cum
plurimorum templorum ruderibus testan-
tur.. A fluento eandem radente, quod au-
sumno & vere, magno fertur impetu, (Skene
nominis Goth: correptis habenis luxuriosè currere significat)
edenominata est. Nunc fertilissimorum agrorum
estq; hortorum culturâ posissimum alitur. Insignis
quog; ibi mercatus est boum & aliarum pecudum
e circa festum S. Olai. Insigne ipsi est, effigies B. Virginis
M. ei e, aureâ Coronâ & sceptro ornatae, J E S U M ulnis ge-
natis.

C. 45. Telgium-Australe, oppidum est
Sudermannia, inter sinus maris & lacus Måler
cujus utriusq; commoda participat. Hic S.
Ragnildis, optimi R. Ingonis 4:ti conjugis & S. E-
rici secrus sepulchrum habetur, in cuius memoriam
ibidem fons S. & Ragnildis denominatur. Et insigne
colitur, Regina sole vestita, dimidiæ lunæ insistens.

C. 46. Ekesiogia, Elezio/ à vicino quer-
ceto,

ceto (nam quercus ~~Cel~~ suet: dicitur) & non procul jacente lacusculo, (lacus enim ~~Sio~~ est,) nomen habere videtur, & Insigne, quercum 3:bus foliis, rotidemq; glandibus virentem. Oppidulum est Smolandiae, pecudum mercatu negotiaciones præcipue exercens; quas cum vicinâ Ostrogothiâ aliosq; communicat.

C. 47. *VVadstenum, Ostrogothiæ antiquum oppidum est, quod undis lacus Väster pulsatur; non tam amplum quam amorem: Olim Cœnobio S. Brigittæ & reliquijs celebre. Hodiè domo hospitali, pro lafis, truncatisq; bello militibus: ubi exquisitissima eorundem ratio habetur. Nomen à saxis ad pontem Arcis collocatis, quæ aquis testa olim ominosa habita, traxisse putatur. Templis nobilissimis planitiè latè circumjectâ, horris pomiferis, fontibusq; limpidissimis gaudet. Insigni verò imagine S. Brigitæ, sellæ insidentis ad scribendum compositæ. In effigiem Cœnobij Västenensis, quondam celeberrimi à Divâ Brigittâ auxilio R. Magni Ladulâbs fundatum, & 11.º inde anno consummatum, quod sexus utriusq; ordinis Brigittini Cœnobita 4.º jan. primitus incoluere; sed 372. bus annis post, vlx. an: 1595. idib. 7br. desolatum est: Ita cecinit Poëta;*

Mira quidem pictura tibi, mage mira sed ipse.
Suggeret aspectus, Lector amice, domus:
Par decus eximiae non conspecturus in orbe,
Structuræ: multus convenia testis erit!
Sive peragrentur, quæ climata cernit Iberus,
Ausoniæ domus; templa vel ampla Vari:
Gloria Vasteniis tribuetur tanta collofis,
Cedat ut hæc nulli celsa decore domus.

JOHANNES Messenius.

Templum illud Cœnobij adhuc sartum te-
ctum spectatur, Reg: P: pum & magnatum
tumbis ac cippis conspicuum; nec non cir-
cumpositi horti amœnissimi extant.

C. 48. *Hio*, westrogothiæ oppidulum,
ad oppositum lacus Wåter latus jacet, sed
australius. Insigne habens cymbulam navigantem.

C. 49. *Skedvikium*, item westgothiæ
oppidum; cuius insigne est Icon S. Claræ; bacu-
lum tenentis; & in circuitu eiusdem nomen. Vicinum
habet fontem S. Helenæ, cuius aquæ vulgo sa-
lutares perhibentur.

C. 50. *Biörneburgum*, q: ursorum castrū;
Nom & Ursus pro insigni gerit: Septentriona-
lis Fennigiæ oppidum est, juxta ingens ac
celebre flumen, non procul à mari situm:
Salmenum, aliorumq; piscium ubertate me-
morabile. Olim Blffzby dicebatur: quod
nomi-

nominis adhuc in templo & parochiâ adja-
cente hæret.

C. 51. *Raumo*, itidem Fenn: septent:op-
pidum, comodo situ ad Bothnici maris sinū
positum.. Insigne Crux, literâ R. ad 4. angulos circ-
unnotata.

C. 52. *Tornö*, Emporium in extremo si-
nus Bothnici, super insulâ, quam flumen ef-
ficit, collocatum: Nec procul ab ostio flumi-
nis in mare mox ruentis, portus est commo-
dissimus. De quâ Urbe, ita Ol. M. l. 20. c. 1.
Labitur ex montibus hujus Aquilonaris Bothniæ (id
est fundi maris) undosus, & profundus amnis: qui
duobus ostijs fertur in mare, relicto in medio brevi
spatio, in quo fundatum est oppidum, quod Thorna,
id est tunita insula, dicitur: cuius latitudinis ele-
vatio est circiter 82. grad. longitu. 42. Est autem
hoc oppidum in loco plurimùm amœno, & commodo
situatum: nec aliud emporium frequentius in toto
tractu suppolari, quam est hæc Thorna. Ad ipsam
enim confluunt Russi albi, Lappones, Biarmi, Both-
nienses, Fenni, Sueci, Tavasti, Helsingi, & com-
plures alij, ex partibus Norvegiae, per altissimos mö-
res, & vastas solitudines, ac Iemphiam regionem,
& hi omnes partim oblongis naviculis, incitatissimis
fluvios

fluviorum casibus optatis, partim curribus domitorum rangiferorum, instar Cervorum utuntur, partim etiam pandis perticis, quibus conspersa nivibus juga montium citò superant, celeriq; allapsu conscurrunt.

C. 53. CHRISTINÆ hampn, id est Portus Christinae, Novum est Wermiæ oppidū, in patente, ad lacum Wåner/ planicie: duobus amnibus scinditur navigationibus aptissimum: unde & incrementa capit. Sub clim: 13. elev: pol: 60. gr. situm esse accepi. Quatuor Philipstadio, & totidem Carlstadio miliibus abest.

C. 54. Sundsvvald, Medelpadiæ novum oppidum est campestre, artificijs manuarijs nobilitatum: ubi bellica instrumenta, bombardæ, hastæ &c. optimè parantur.

C. 55. Söderhampn; id est, Australis portus, Helsingiæ recens oppidum est maritimum, nobili portu, flumine perfluente, artificijs simul & negociationibus ditatcens.

C. 56. Borgo, antiquum Nylandiæ oppidum maritimum, intra Pålinsfär situm. Insigne habet, igniarium, seu instrumentum igni eliciendo aptum.

A Ruthenis Nlylandiam ad Sacerdoti
an: 1578. invadentib; & Helsingforsium usq;
grasiantibus male habitum.: qui iungentem
illinc Campanam abstulerunt: inde super
glaciem de insulis Päling Narviam elapsi.

C. 57. *Nova-Carleby*, seu *Neo-Carolina*,
orientalis Bothniæ oppidum est, ad vastum
flumen, non procul à mari situm, negotiati-
onibus & florenti Scholâ insigne.

C. 58. *Carleby-antiqua*, non procul ab il-
lâ ad boream posita: utraq; fertili & amœno
loco à Gustavo M. fundata: ut Messé: cecinit:
Ultraq; Carlepolis. Gustavi condita iussu,
Sed Pater Vloniam, Vasamq; forensibus ornat.
Juribus &c.

C. 59. *Vhmo*/Bothniæ occidentalis em-
porium, Angermanniæ proximum, & ma-
xime australe.

C. 60. *Pisho*/ intermedium est ad am-
plū flumen, itidem non procul à mari situm.

C. 61. *Lulo*/tertium & *Zorno* proximū
est: Ista cum Lappis negotiantur, pisces,
plumas, pelles, pro mercibus alijs reddenti-
bus. conf. Ol. M. cit. l. 20. c. 2.

C. 62. *Neo-Stadium*, florens est oppidū
Feno

Fennigia borealis, ad mare positum, non
tām antiquum quām dives. Vasa lignea ad circū
cumiacentes vicinos, longē etiam diffitos atq; exte-
ros, copiose & lucroj è defert; quibus navigia ad
medium usq; malum onerantur atq; expletur: ut
non navis sed mons, ijsdem vīni: bō artificiose con-
strictis, in mari appropinquare videatur. Quāna-
vīgia, etsi maximē onusta, ob impletas aēre vāsorū
cavitates, submersionem minus metuunt. Nunc
Caput est Comitatus Wasaborg. Insigne habens; duos
Lucios, hve lupos marinos.

C. 63. Fennia: q: Quercuum penin-
sula, in loco amoenissimo sita; Comit: de Raas-
borg paret & Nylandiae oppidulum est maritimum.

C. 64. Philipstadium, wermiæ oppidū,
à fundatore P:pe Carolo Philippo nomen ac-
cepit, in montanis & continentī situm, sub
clim: 13. elev. poli 60 gr. 50 m. ingenti flumi-
ne in duas partes dividitur.. Frumenti alios
rum q; commēatuum mercatu præstant; Et
præcipue ferramentorum dives. Nec minus
boum & equorū autumno commercijs vigeat.

C. 65. Fahlinopia, westgothiæ oppidū
est campestre: inter montes Myrhårg &
Ållehårg: olim quām nunc amplius: Summē

fertilis agri ditescens. **F**rumento quippe & pecudibus præcipue negotiatur. Insigne sunt 3. excelsæ acuminatæq; turreæ.

C. 66. **A**llingsås/ itidem westgothiæ oppidum est; Cervum quercui astantem insigne mons strans.

C. 67. **W**immerby; Smolandiæ oppidulum est, in edito colle situm, quod fluvius Stång/Lincopiam Ostgothiæ transiens, præterlabitur. Cujus inhabitatores agriculturâ, magis quam negociationibus occupantur.

C. 68. **T**roſa, Sudermanniaæ oppidum; ubi ingens saxum, seu rupes, è mari Telghis um australe navigantibus, sese conspiciendū offert; (Nautæ vocant horreum Throſe, Troſa ladu.) Piscatui hic maximè dediti sunt.

C. 69. **O**sthämmar/oppidulum Uplandiæ, 2:bus Oeregrundia miliaribus distat. Piscationibꝫ item quam mercimonij magis invigilat.

C. 70. **A**hmela; Daliæ VVestgothicæ oppidum est, ad lac: Wåner in planitię situm, Amne alluitur; agriculturâ, & malorum navalium mercatu, nec non transvectionibus mercium Gotheburgum versus, lucrum querit.

C. 71. Såther/ est oppidum Dalekar-
lōrum, ubi metallis è montibus, bōbus & pe-
cudibus aliundē coactis, fœcunda mercimo-
nia exercentur. Hic etiā cuprea moneta cuditur.

C. 72. Mariæfred/ Sudermanniaæ op-
pidum est in lacu Måler ad arcem munitissi-
mam Grifpsholm/ loco amoenissimo ac ferti-
lissimo situm. Atq; hæ Urbes & Oppida, quantum
quidem mihi hactenus innotuit, in hanc seriem
huc usq; relatæ sunt.

C. 73. Celeberrimæ olim Metropolis
Sueciæ, Birckö/ (latinè Birca flectunt) in lacu
Måler/ nunc rudera tantum apparent: Hæc
cæteris quondam totiq; regno, imò & vici-
nis illi dedit; unde adhuc apud Danos Birke-
ratt/ nomen retinet. Neq; hic inseruntur
Lodosiæ, Gamblelöös/ Nylöös/ Bråtte/ We-
strogothiæ, &c. Nedum antiqua ac desolata
quondam Urbs Fenniæ Vlistarå/ postea
Wanhafylå dicta, nunc Blffzby/ non procul
Börneburgo; Quo loci jam prata & arbores vi-
rent, ubi olim navigijs transitus patuit; & arcis for-
tissimæ rudera spectantur. Neq; alia adhuc vi-
gentia oppida, in numerū veniunt; ut Vallis-

Vallisgratiæ, Nådendael/ 2:bus miliaribus A-
boå disjuncti, in loco amœnissimo ac ferti-
lissimo; ubi superiori seculo illustre cœno-
bium fuit, & templum ina stimabile, nostrâ
ætate, incendio deformatum est. Et similia.

C. 74. Succrescunt & pluribus locis
oppida, artificibus & mercimonijs non in-
cultæ; ut Gränna in Comitatu Wisingzberg
Smolandiæ, Råppö in parochiâ Lappfieri Both-
niæ orientalis, medio ferè situ inter Wasam
& Biörneburgum; illinc enim 14. hinc 15.
miliaribus distat: In Savolaxiâ ad Novam
arcem, Nuslått/Skårdal; In Careliâ Lappmeli/
Måla & Wifeler/ & ejus generis loca pluri-
ma; quæ propter insignes commoditates ac
opportunitates municipalia seu urbica privi-
legia expectant.

C. 75. Ut nunc de multiplici nundina-
rum foro per singulos imperij angulos nihil
dicam; incolæ Marfnazplazar vocant: ubi
mercato & negociationes statis anni tempo-
bus, magno privatorum & reip: emolumē-
to, non minores, immò locupletiores, quam in
multis exterorum oppidis, more majorum,
exercentur. Locorum nomina hic allegare
brevi-

brevitas non fert: sed illa ex Calendarijs facile petuntur.. Haec tenus de Urbibus, Oppidis, & mercatus locis Sueciæ, Goshiz ac Fenningiz.

C. 76. Urbes insuper Suecicæ Coronæ subjectæ sunt & parent aliæ etiâ clarissimæ; utpote in Livoniâ R E V A L I A, sub 59. gr, 25. m. lat: & longit: ut putatur, 48. 30. m. ad mare balthicum, in circulo Wirico Ducatus Æsthiæ sita; Livonia enim à fl. Dwina/ seu Dunâ, ad sinum Fennicum, in Lettiam, atq; Æsthiæ dividitur, Hæc in 5q; circulos, Harriam, Wiriam, Alentakiam, Iervviam & Wikiam, omnes frumenti tractus fertilissimos. Fundata est hæc urbs An: Ch: 1230. Sed an: 1566. Sueciæ Coronæ, ut contra Moschum defenderetur, ultra sese subjecit. Comercijs, portu & jure stapulæ, sive sistendi mercatus, valdè nobilis, indeq; & olim inter Hanseaticas civitates haud infima numerata fuit. Magnis adhuc ædificijs illustris, præaltis muris & insigni fortificatione munita est; A Moscho saepius frustrà tentata. Democraticè gubernatur, per collegia & societates; (Gilden & Alderleute.) Consistorium habet Gymnasiumq; optimè ordinata. Nunc iterum Episcopali sede insignis. In e-

jusq; arce (vulgò Domen vocant) Generalis
Letiæ Gubernator residet. Insigne urbis sunt
3. Leones.

C. 77. RIGA, Letiæ caput, non pro-
cul ab ostio Duinæ, quinto abhinc seculo fü-
data; anno Ch: 1200. muro circumdata; an:
1563. Poloniæ Regi se subjecit; sed ann: 1621.
à Gustavo M. Suec: R. vi ad deditonem com-
pulsa est. Prout Rigensium literæ & since-
rationes ad Regem Poloniæ, & Ducem Rad-
zivil, 20. 7:br. 1621. datæ manifestè testan-
tur.. Et literæ apologeticæ spectabilis Sena-
tus Rigensis ad eundem P:zem & Campidus-
torem Polonicum Christoph: Radzivil ap-
pertè evincunt. Ut frustrâ sint, q; Urbi aliquod
crimen inconstantiæ impingere conantur..
Hic 16. 7b. prædicti anni, Rex victor ingresso;
cui 25. ^{ta} eiusdem mensis Senatus Urbis, cum
selektis civibus, homagium in solenni formâ
sub dio præstiterunt. De necessitate dedi-
tionis, Regisq; Gustavi clementiâ, in literis
ad R:m Poloniæ sic, post accuratam circum-
stantiarum deductionem, conclusere. Itaq;
omni humani auxilii respectu nobis præciso, cum ne unus
quidem de quingentis illis peditibus, quos Gedano submissum
iri R:a M:tas V:ra promiserat, compareret, esletq; res ad extre-
mum

num adducta disserim, habito eum Domino Castellano
Vendenn, aliisq; Nobilibus tūm Equitūm præfectis Capitanis
isq; rei bellicæ peritis consilio, rem desperatam esse omnibus
conclamantibus, in colloquium descendimus, pactiq; incos-
lumitatem uxorum, liberorum, tūm omnium iurium ac libera-
tum nostratum, in fidem ac ditionem Serenissimi Regis G U-
S T A V I A D O L P H I concessimus. Quā in re admirabilem
victoris clementiam & lenitatem satis prædicare non
possimus, qui summā moderatione animi hanc fortunam suā
superavit, ac nos vivere coēgit; idq; supplicantibus nobis
benignissime largitus est, ut si intra triennii spaciū pax æquis
conditionibus inter utrumq; Regem coiret, eum omni iure &
libertate illibatā, in ditionem Regiæ Maiestatis V:æ redeundi
nobis potestas sit. Sancte corām S.a R.a M.te V.æ affirmas-
mus, idem coram DEI iustissimi & omnium Angelorum fas-
cie, in ultimā illā mundi disquisitione testificaturi, paratissimos
nos fuisse, utrā cum uxoribus & liberis omnibusq; fortunis,
certissimā oppetere mortem si ulla vel laus vel utilitas ad S.m
R.m M.tem V.m & remp: promanare potuisset; nisi quoq;
pietas erga DEum & fidei nostræ commissos, à m crudeli fas-
cinore ac furore nos revocasset; quin ipsam R.am M.tem
V.m id improbaturam: perswasum nobis fuisse. Quorum
autem culpā hoc Reipub. Polonæ detrimentum acciderit, DE-
us iudicabit, qui omnium animorum occultos recessus per-
spicit. Dum autem facere coacti sumus, quod divina hu-
manaq; iura ac naturalis ratio, tūm omnium gentium laudata
exempla permittunt, quæsumus R.am M.m V.m, non volun-
tati vel ullæ culpæ nostræ, sed fatali cuidam ac immutabili res-
rum conversioni imputare dignetur: quin summā ope in eam
curam incumbat, ut omnis causa fundendi innoxii Christiani
sanguinis in cœlum clamantis, e medio tollatur, pax firma
tandem stabiliatur, vastationibus ac direptionibus finis impo-
natur, quiesq; oppressis & defatigatis populis restituatur. At
hoquin cœlum & terra testimonium contra iniustos oppressos
res prohibebunt, & ira divina magis magisq; incensa, iisdem

dolorem sempiternum innret. Certè Livonia omnis tantam
Christiani sanguinis effusionem nunc naufragat ac horret. &c.
Ex quibus, & vel sole meridiano clariùs ex
Apologeticis ad Radzivviliū literis, Va-
nitas Joh. Werdenhagen dispalescit; qui si-
ne fronte Rigenses cum R. Gustavo collusif-
se, asseverare non veretur.. Riga ut propu-
gnaculis, muro firmissimo, turribus densissimis,
vallo insuperabili, triplici tormentorum uns-
diq; ordine, duplicatis fossis pra acutis stipiti-
bus septis, arce & præsidio militari nunc plaz-
nè invicta est; ita quoq; mercimonijs, omni-
bus hujus tractus urbibus longissimè præstat.
Insigne urbis sunt duæ turre ad defensionem aptissimæ; inter
quas in portâ Leo vigilat: duabus superne clavibus transver-
sm in sublimi positis; & cruce supra has in medio eminenti.
Hic Livonie Gubernator residet.

C. 78. *NARVA*, Urbs in rapido flumine
cognomini, Livoniā à Russiā separante,
60, ab æquatore gr. sita, cirea eadem tempore
ra quibus Revalia condita est. Dimidio su-
pra urbem miliari horribili fragore flumen
præcipitatur, & paulò infra eandem in sinū
Fennicum effunditur.. Urbs non tam ma-
gna, quam valido munita præsidio. *Ad aquas*
Arx est in qua Generalis Ingric Gubernator residet.

Ab

Ab alterâ verò fluminis parte, firmissima &
3. plici muro mupita est arx Ivvana^{gorod}, à
Moscho quondam excitata; sed à GUSTA^O
VO M. armis occupata. Pone hanc arcem
fuit suburbium, Ruthica Narva, quod à Mosco-
vvitis, quibus liberum religionis exercitium
Rex permiserat, inhabitabatur, sed nūc supra
flumen translatum urbi adjacet. De hisce tri-
bus, proximè enumeratis, urbibus sic scribit,
Lud: Guicciardinus in descript: Hollandiae: Amstel-
redam e solo septentrione bis in anno appellere videoas
ducentarum, ut minimum, nonnunquam 300:tarum, vario
mercium genere, Gedani potissimum Revaliae, Rigæ & Narvæ
concentrarum navium classes. In hac urbe plures
quām ullā aliā linguae suat vernaculæ & cō-
modissimè addiscuntur: utpote Suetica, Ger-
manica, Fennica, Polonica, Ruthenica &c.

C. 79. *Dorpatum Urbs* est antiqua Epi-
scopalis, & nunc quoq; residentiâ Superinté-
dentis Regiâq; Academiâ & Parlamento
clara. Jacet ad Embeccam, lacum Peipis &
Worze Jervi interfluentem. Ubi viatua-
lia, si ullibi, parvo veneunt.

C. 80. *Parnovvia*, Odenpoæ Æstiorum
maritima Urbs præcipua, inter Hanseaticas,
cum superioribus, à quibusdam refertur; à
A: Pan

fl. Parnovv, inter Embeccam & arcem Wittensteen/in amplâ sylvâ scaturiente, dicta. Situ commodissimo & ad mercimonia aptissimo.

C. 81. Wenden, antiqua Urbs est Livoniæ, quæ nunc Illust: R. Cancellario Com: Axelio Oxenstierna paret.

C. 82. Felinum, oppidum item est vetus, hodiè in potestate Illustri: Comitis Iacobis De La Guardie R. S. Marschi &c. uti & Hapsal in mari situm.

C. 83. Kexholmia, ad ingentem lacum Ladoga sita, commercijs & navigationibus maximè opportuna est. Et admirabili salomonum capturâ celebris.

C. 84. VVolmer, antiqua urbs est Livoniæ, munitione insignis; quæ item Illust: R. Cancellarij est.

C. 85. Råfenshiusium, oppidum est Livoniæ, munitâ arce adjectâ notum. Ut nunc de alijs Livoniæ urbibus & oppidis, brevitatis causâ nihil dicam. Duo etiam in insulâ Osiliâ oppida sunt.

C. 86. In Hallandiâ, (quam quindecim
Civi-

civitatum altricem, & sexcentarum quindecim
parœciarum rusticarum matrem esse Koldingensis
scribit;) Sueciæ Coronæ parent hæ urbes:
Halmstadium, ad fluvium oceano se in-
fundentem situm, mercatu prænobile.

C. 87. *Lagabolmia*, ad fl. *Laga* itidem o-
ceanum irruentem; *Ubi celebres quotannis ad*
festum D.D.Petri & Pauli Nundinæ celebrantur.

C. 88. *VVardberga*, oppidum est Hall-
landiæ, ad sinum oceani; arcem habens ad-
iunctam munitissimam.

C. 89. *Falchenburgum*, Hallandiæ oppi-
dum itidem, ad flumen situm non procul à
mari. Vbi olim lustrationes militum. c. II. Kong. B. 22.

C. 90. *Kongsbacka*, id est, mons regius,
Hallandiæ oppidum est, mari imminens &
Gotheburgo proximum.

C. 91. In Germaniâ quoq; vigore pa-
cificationis inter Imperatorem Rom: & R.
Sueciæ, huic coronæ urbes accesserunt non
paucæ nec incebres, quarum passim *Instru-
mentum pacis* meminit; Inter quas hæ sequen-
tes eminent: In Pomeraniâ *Stetinum*, ad
Wiadrum, ali: oderam situm; Urbs antiqua
ampli-

ampla & Vallis munitissima; Commercijs
& illustri pedagio florens'.

C. 91. *Sundium*, aliàs *Stralsundium*, ma-
ritima Urbs munitissima & commercijs flo-
rentissima; ut anteā per annos 20. Suecicæ
Coronæ confederata, ita adhuc, salvis pri-
vilegijs, Suecica præsidia habet.

C. 92. *Wismaria*, à conditore wismaro
Vandalorum Rege circa an: Ch: 320, floren-
te dicta; alij coloniam Gothorum ex Wif-
bya, Gothlandiæ Metropoli deductam affir-
mant ut ait Mercator in Atlante. Cincta
est undiq; oppidis minoribus, ex quibus in-
gens rerum ad vitam necessariarum copia
advehitur. Et portu maris præ omnibus a-
lijs urbibus accommodata est: Quò Hansæ
socij conventus dirigere, atq; ad eundem in
rebus dubijs confugere solent. De hâc &
proximè præcedenti vid: multa apud Johan.
Verdenh, de reb. Hanseat: part: 3, c. 22. aliosq;

C. 93. *Griphis vvaldia quoq; antiqua Po-*
meraniae Urbs, non ultima inter Vandalicas
& Hanseatico foedere conjunctas'. Nunc
munitissima; Et Academiâ, anno Ch: 1468,
erectâ, valde florente, clarissima.

C. 94. *VVolgastum*, non ignobile oppidū est, ad ingens flumen ē mari dulci, in balthicum fluente; à quo nee longē distat; arce munītā firmissimā. *Unde immortalis memoriae Res gis GUSTAVI M. Funus, anno 1633. maximā pompā, in patriam trajecit.*

C. 95. *Gartzium*, est elegans oppidum Pomeraniæ ulterioris, ad Wiadrum seu Oderā situm, ubi flumen ponte sternitur.

C. 96. *Dam*, oppidum est pulchrum, Stetino ferè ē regione, ab alterā parte fluminis, non procul à Stargart positum.

C. 97. *Golnav*, ad fl. Stargart alluente positū, ulterioris item Pomeraniæ oppidum in loco amœno & commodo jacet.

C. 98. *VVollinum*, oppidum est insulæ, in quâ locatum, cognominatur.

C. 99. Sunt & in Insulâ Rugen, quæ peculiarem Principatum constituit, oppida *Bergen* & *Putbus*. Et adhuc in Pomeraniæ egregium Oppidum *ANCLAM*; item *PASEWAL*, cladibus bellicis notum &c. alias que complura. Ut nunc de *Ducatus Bremenensis*

mensis, (Cujus caput est BREMA, ante hac
Episcopalis sedes, Urbs ad V I S U R G I M
sita, ædificijs, munitione & mercimonijs in-
ter præcipuas Germaniæ ponenda;) reliquis
urbibus ac oppidis, quæ quamplurima esse,
nemo istorum locorum planè non ignarus
ignorare potest, brevitatis causâ nihil di-
cam.; omnes enim in hâc pagellarum &
temporis angustiâ, hâc vice interere planè
impossibile est.

Sufficiat itaq; breviter præcipuas Coro-
næ & Imperio Sueo-Gothico addictas Urbes
atq; Oppida hic enumerâsse; Quorum
etiam, ut & reliquorum, D E O fortunante,
alias uberiorem ac pleniorem declarationem
polliceor. Et quæ hic concisè posita à can-
dido Lectore in meliorem partem accipi &
exponi, uti spero, ita etiam officiosè rogito.
Suecia nempe suis augetur, & Urbibus; ulteriù
succrescat vovo! Civibus atq; decus!

Corollaria.

- I.
Multas habere Urbes Reipub. non est
inutile.
- II. **N**ec parūm prodest habere quasdam,
præcipue limitaneas, benè munitas.
- III. **S**itus quibusdam Civitatibus mul-
tum dignitatis conciliat.
- IV. **M**aritimæ Civitates quodammodo
campestribus præstant.
- V. **A**mplitudo platearum in Urbib⁹
non tantū ad munditiem & spli-
dorem, verū etiam commodam
cendiorum restrictionem & neq;
ationem exercendam facit.
- VI. **P**eregrini non prorsus à Civ.
communione excludendi.
- VII. **D**uarum civitatum Cive
quis commodè esse vix pote

*Politissimo & Eruditissimo
I U V E N I,*

D. Benjami*n* Jacobæo,

Optimarum artium cultori indefesso,
Thesum harum propugnatori dexter-
rimo, Amico & Discipulo meo
sincerè dilecto.

Artibus ingenuis *Clari* spes maxima Patris
Excolis ingenium sedulitate pia.
Cultis exornas mentem quoq; morib; æquā.
Ut *Celebris* fias æmulus ipse Patris
Pergito sic porrò rectis insistere cæptis,
Et Patriæ, atq; tuis, gratus erisq; DEO.
*Honoris & amoris Ergo apponebam
occupatissimus*

NICOLAUS L. NYCOPENSIS
Log: & Poës: Prof: & p. t.
Facul: Phil: Decanus.

